

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ» ЗОР
Кафедра дошкільної освіти
(14.03 – 25.03.2016)

ТВОРЧА КУРСОВА РОБОТА

з теми

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МЕТОДИСТА

ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Виконав:

_____ Халамівська О.Г.

(П.І.Б.)

вихователь-методист вищої категорії, звання «старший вихователь»,

м. Токмак дошкільний навчальний заклад №7 «Калинка»

(посада, категорія, звання, район, заклад)

Перевірив:

_____ (П.І.Б. викладача)

_____ (науковий ступінь, посада)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ОСНОВНА ЧАСТИНА	5
1. Науково-теоретичні підходи до визначення сутності методичної роботи в сучасному дошкільному закладі	5
2. Технології та форми організації ефективної методичної діяльності в дошкільному навчальному закладі	11
3. Методичний супровід творчої педагогічної діяльності педагогів ДНЗ	41
4. Методичні аспекти взаємодії дошкільного навчального закладу з сім'єю та громадськістю	44
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	54

Ми маємо справу із самим складним, безцінним, самим дорогим, що є в житті, - з людиною. Від нас, від нашого вміння, майстерності, мистецтва, мудрості залежить її життя, здоров'я, розум, характер, воля, громадянське та інтелектуальне обличчя, її місце і роль в житті, її щастя.

В.О. Сухомлинський

Вступ

Закон України «Про освіту», Державна національна програма «Освіта» Україна ХХІ століття визначають основні напрями та завдання підвищення ефективності всіх ланок і форм освіти, яка є гарантією духовного оновлення суспільства. Дошкільні заклади є першою ланкою навчання та виховання підростаючого покоління. Ми - педагоги-«дошкільники» - маємо пробудити у своїх вихованців інтерес до знань, любов до навчання, допомогти у формуванні їхніх моральних якостей, духовності, особистості в цілому. Як зазначається в статті Є.М. Павлютенкова і Н.Ф. Денисенко «Системний підхід в управлінні закладами освіти»: «В умовах соціальних перетворень роль школи та дошкільних закладів освіти зростатиме. Установи освіти неминуче будуть втягнуті у складну тканину економічних відносин. Ринок диктуватиме свої вимоги не тільки до випускників школи, а й до дітей дошкільних закладів, ставлячи завдання: виховувати їх соціально гнучкими, компетентними в соціально-економічних подіях, які відбуваються в Україні. Тому поновлення суспільства, його моральне лікування залежить від того, яку особистість буде виховувати дитячий садок і школа» [17, с. 16].

В Національній доктрині зазначено: «Мають постійно оновлюватися зміст освіти та організація навчально-виховного процесу відповідно до

демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень» [10, с.4]

Педагогічна професія потребує сьогодні від її представників особливого сприйняття постійно оновлюваних тенденцій суспільного буття та нововведень у змісті, формах і методах навчання та виховання дітей. Однак, не завжди педагоги готові досягнути нові завдання сучасного дошкільного виховання. На заваді стають недостатні знання, вміння використовувати новітні педагогічні технології, творчо впроваджувати їх в освітній виховний процес, здійснюваний у дитсадку. Відтак актуальною є проблема підвищення професійної майстерності педагогів, яка розв'язується різними засобами, але передусім через методичну діяльність педагогічного колективу [3, с.3].

В умовах практичної реалізації завдань Державної національної програми «Освіта» Україна XXI століття, на сучасному етапі, коли система дошкільного виховання зазнала кардинальних змін завдяки сучасним інноваційним процесам, значної ваги набуло питання вдосконалення форм та методів діяльності методичної служби ДНЗ. «У дошкільній освіті йде складний процес пошуку змісту, форм, методів, структури методичної роботи. Це обумовлено пошуком нового стилю, нових форм спілкування з людьми в особистісно-орієнтованій освіті» [6, с.4].

Час примушує шукати нові шляхи і форми роботи з педагогічними працівниками, які допомагали б педагогу піднятися на рівень, щоб він міг би задовольнити запити батьків та дітей, зробити кожний новий день для малюків змістовним, цікавим і неповторним. Враховуючи вищезазначене, я обрала тему курсової роботи: «Методичний аспект професійної діяльності методиста дошкільного навчального закладу».

Основна частина

1. Науково-теоретичні підходи до визначення сутності методичної роботи в сучасному дошкільному закладі

Одним із важливих питань реформування освіти, визначених у Державній національній програмі «Освіта» Україна XXI століття, є «оновлення змісту, форм і методів дошкільного виховання відповідно до вікових особливостей дітей дошкільного віку» [1, с.14]. Реалізувати ці завдання можна за умови якісно нових підходів до роботи з педагогічними кадрами, оновлення професійних знань, опанування нових педагогічних технологій.

І сьогодні актуальною є думка С. Русової: «Дошкільне виховання постійно йде вперед, оскільки розвивається психологія, росте й змінюється практика дошкільного виховання. Садівниця має завжди йти вперед, прислухаючись до нових гасел у справі виховання відповідно до тих або інших настроїв і течій суспільного життя» [18, с. 10].

Звернемося також до нормативних документів, які визначають концептуально нові напрями освітньо-виховної роботи з дітьми. Зокрема, Національна доктрина передбачає впровадження особистісно орієнтованих технологій навчання та виховання: «В Україні повинні забезпечуватися прискорений, випереджальний, інноваційний розвиток освіти, а також створюватися умови для розвитку, самоствердження та самореалізації особистості протягом життя» [10, с.4].

На це орієнтують основні положення Закону «Про дошкільну освіту» і зміст Базового компоненту дошкільної освіти: «В умовах глобалізаційних змін на часі модернізація змісту дошкільної освіти, гуманізація її цілей та принципів, переорієнтація на *розвиток особистості дитини* як основний ресурс, що визначає поступальний рух суспільства».

«Базовий компонент дошкільної освіти спрямовує зусилля батьків, педагогів, психологів на розвиток творчого потенціалу дитини, що має свої особливості у дошкільному дитинстві, на своєчасне підтримання досягнень індивідуальної своєрідності неповторного життєвого шляху дитини, забезпечення психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини у дошкільні роки» [2, с.4].

Виходячи з цього, зміст методичної роботи має бути соціально-цінним, визначатися як загальними цілями, так і конкретними завданнями розбудови національного дошкільного закладу. Як зазначає Л. Калуська, в організації методичної роботи в ДНЗ слід «обов'язково враховувати проблеми й теми, які мають суспільну та особисту значущість, впливають із нормативно-правових документів та новітніх педагогічних технологій в освіті й дошкільлі зокрема» [18, с. 10].

На думку Крутій К.Л., «методична робота у сучасному дошкільному навчальному закладі має бути максимально гнучкою, а саме сприяти розвитку творчості, ініціативи, підвищувати якість освітнього процесу. Вирішення окреслених завдань лежить у площині пошуку нового змісту, форм і методів роботи з педагогічним колективом» [6, с.4].

Як зазначає Крутій К.Л., «для того, щоб зробити правильний вибір для конкретного колективу структури, змісту, форм і методів методичної роботи, необхідно пам'ятати, що він визначається:

- пріоритетною метою і завданнями конкретного ДНЗ;
- кількісним і якісним складом педагогічного колективу;
- якісним аналізом результатів діагностичного вивчення особистості і діяльності педагогів;
- змістом методичної роботи і рівнем розвитку її основних напрямів;
- порівняльною ефективністю форм і методів роботи;
- особливостями освітнього процесу;
- матеріальними, морально-психологічними умовами в колективі;
- передовим досвідом і науковими рекомендаціями з організації

методичної роботи тощо [6, с. 6-7].

Л. Калуська називає принципи, якими варто керуватися методичній службі, обираючи особистісно орієнтовану модель роботи з педагогічними кадрами: «Системність, концептуальність, перспективність, об'єктивність, демократизм, гуманізм, педагогічний оптимізм, компетентність, диференціація, особистісне спрямування». Саме це дасть змогу вдосконалювати фахові вміння вихователів [18, с. 10].

Вдосконалення фахових вмінь педагогів, підвищення рівня професійної компетентності – одне з головних завдань методичної роботи.

В основі професійного педагогічного становлення лежить процес самореалізації особистості педагога, що, з одного боку, дозволяє набути власного досвіду (професійний багаж), з іншого – скорегувати якості особистості [15, с. 5]. Стадією, що передує професійній майстерності, є професійна компетентність, як педагога, так і керівника ДНЗ [15, с. 6].

За визначенням Грішиної І.В., «професійна компетентність – здібність, необхідна для вирішення професійних завдань і для отримання необхідних результатів роботи» [16, с. 6].

Структура професійної компетентності методиста дошкільного закладу, на думку науковця К.Л. Крутій, складається з трьох груп показників діяльності: професійно-діяльній, психологічній та результативній. Оскільки методист впливає на процес навчання та виховання дітей дошкільного віку опосередковано, через вихователя, то результативними показниками його професійної діяльності є підвищення професійної компетентності саме педагогів [23, с. 56].

Методична робота має свої особливості, вона носить безперервний характер, тісно пов'язана з повсякденною педагогічною діяльністю і вирішенням навчально-виховних завдань, які висуває практика. Питання, як працювати з педагогами, одне з центральних в організації методичної роботи. «Методисту завжди слід пам'ятати, що він працює з колективом дорослих людей, які вже мають як теоретичні знання, так і практичний

досвід роботи. Робота з дорослими має не тільки певні переваги, але й труднощі» [6, с.7].

К.Л. Крутій відмічає: «Методисту, який здійснює навчання педагогів у різних формах методичної роботи, слід усвідомлювати:

- ✓ визначення мети, а відповідно й результату, на який спрямовано діяльність педагога, буде запорукою позитивного впливу всієї методичної роботи, що проводиться у ДНЗ, якщо: навчання дорослих відбувається на партнерських взаєминах і на інформаційно переконливій моделі комунікації;
- ✓ завданням роботи з дорослими у системі методичної роботи є передусім розвиток творчого потенціалу, професійної компетентності, здатності до самостійної побудови своєї кар'єри, вивільнити приховані резерви професійного зростання тощо;
- ✓ педагог, який має певну кваліфікацію за дипломом, вимагає від андрагога, яким за функціями і є методист ДНЗ, новітніх знань, основними характеристиками яких є: концептуальність, проблемність, науковість, міжпредметність. У системі навчання педагогів ДНЗ традиційні знання повинні мати невеликий обсяг;
- ✓ педагоги, з якими працює методист, бажають не лише глибини й конкретності знань, але й зв'язку із їхньою практичною діяльністю. Звідси обов'язковість розуміння з боку методиста всіх процесів, що відбуваються у практичній діяльності педагога, а краще за все – бути граючим «тренером, який може у будь-який час показати свій «майстер-клас» для присутніх. Це можливо, якщо методист сам, хоча б іноді працює з дітьми;
- ✓ володіння методами діагностування професійних потреб педагогів сприяє підвищенню рівня методичної роботи в ДНЗ [6, с.9].

Розглядаючи методичну роботу як педагогічну систему, можна виділити ряд компонентів, характерних для всякої навчальної діяльності. Це цільовий, змістовний, організаційно-процесуальний, контрольний-

аналітичний і оцінно-результативний компоненти. Формування цих компонентів на основах демократизації дозволить оптимально поєднувати вимоги суспільства до рівня компетентності педагога з його професійними потребами та інтересами [4, с. 128].

Важливу роль в організації методичної роботи відіграє цільовий компонент. «Система цілей та завдань безпосередньо зумовлює систему заходів, які забезпечують досягнення цілей та пов'язані з організаційно-виконавчою роботою...» [17, с. 16].

Системний підхід до організації методичної роботи включає різноманітні форми та зміст роботи з педагогічними кадрами (діагностику, планування, аналіз, контроль і корекцію) і базується на вирішенні таких завдань:

- визначення проблемних завдань, над якими працюватиме дошкільний заклад упродовж року з урахуванням досягнень і недоліків у роботі;
- надання методичної допомоги у розв'язанні проблемних завдань і визначення її форм;
- вивчення системи роботи окремих вихователів, а також передового досвіду виховання і навчання дошкільників;
- апробація та введення нових освітніх технологій і систем;
- всебічний розвиток творчих здібностей педагогів, формування в них навичок науково-дослідницької роботи, зацікавленості педагогічними технологіями;
- підвищення рівня методологічної підготовки педагога, зміщення акцентів з інформаційних на інтерактивні аспекти навчання;
- сприяння виробленню в педагогів умінь і навичок самостійної роботи з метою безперервного підвищення своєї кваліфікації та вдосконалення педагогічної майстерності;
- допомога у підвищенні якості навчально-виховних заходів;
- робота з молодими вихователями;

- проведення різноманітних форм роботи, зокрема педагогічних читань, семінарів, практикумів; система методичних об'єднань;
- робота творчих груп вихователів;
- визначення та підготовка питань, що виносяться на педради;
- організація атестації педагогічних кадрів;
- визначення форм, методів навчально-виховної роботи у дошкільному закладі [9, с. 24; 12, с.8].

Олена Каплуновська стверджує, що «сучасна педагогічна наука переживає період прискорення темпів упровадження інноваційних розробок, втілення нових ідей і впровадження сучасних технологій у педагогічний процес». «У зв'язку з цим змінюються підходи до організації методичної роботи, пріоритет надається використанню активних форм і методів навчання педагогічного колективу, формуванню активних професійних компетенцій» [24, с. 10].

За думкою О. Каплуновської, «нині зросла потреба в педагогові, який здатен оновити зміст своєї діяльності засобом критичного, творчого її освоєння, використання досягнень науки та педагогічного досвіду. З огляду на це змінюються функції методичного супроводу, що забезпечує діяльність педагога, модернізуються підходи до організації методичної роботи на всіх рівнях. Методична робота — це цілісна система взаємопов'язаних дій і заходів, що ґрунтується на досягненнях науки, педагогічного досвіду та конкретному аналізу освітнього процесу» [24, с. 11].

Такими є основні науково-теоретичні підходи до визначення сутності методичної роботи в сучасному дошкільному закладі.

2. Технології та форми організації ефективної методичної діяльності в дошкільному навчальному закладі

Пріоритетними напрямками роботи дошкільного навчального закладу №7 «Калинка» м. Токмака є: охорони життя і збереження здоров'я дітей раннього та дошкільного віку, формування ціннісного ставлення до здоров'я та елементарної компетенції з питань безпеки; формування основ морально-патріотичного виховання та правового світогляду у дітей дошкільного віку; формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дошкільників; підвищення ефективності організованої взаємодії педагогів ДНЗ і родини.

Під час аналізу методичної роботи в ДНЗ за певний період було з'ясовано, що в організації методичної роботи основними проблемами є:

- низький рівень особистої участі педагогів у проведенні методичних заходів;
- не завжди проблематика методичних заходів враховувала виховні і дидактичні проблеми, які хвилюють педагогів ДНЗ, рівень їхньої компетентності в тих чи інших питаннях;
- недостатнє здійснення диференційованого підходу в організації методичної роботи в ДНЗ;
- з'ясовано, що методична робота ще недостатньо впливає на процес впровадження в практику ДНЗ передового педагогічного досвіду;
- низька віддача методичних заходів і, як наслідок, недостатня творча активність педагогів.

Результати такого аналізу націлили на підвищення ефективності, корекцію методичної роботи, пошук нових форм методичної роботи з педкадрами. З цією метою провели перше анкетування педагогів з аналізу освітньої роботи ДНЗ за навчальний рік, а потім щорічно стали пропонувати педагогам інформаційно-ініціативні картки до заключної педагогічної ради. Позналились з досвідом роботи центру «Надія» №

165 м. Запоріжжя по структурі роботи з кадрами із врахуванням категорійності педагогічної діяльності. Дійшли до висновку: структура методичної роботи повинна бути достатньо гнучкою, що дозволяє оперативно реагувати на виникаючі у педагогів потреби в знаннях; зацікавленість у педагогів викликають оригінальні активні форми навчання: семінари-практикуми, практикуми, проведення ділових ігор, тренінгів; потрібне відповідне сучасним вимогам матеріальне оснащення навчально-виховного процесу в ДНЗ, комп'ютеризація, впровадження інформаційних технологій.

В організації методичної роботи скористались рекомендаціями, методичними матеріалами, підготовленими кафедрою дошкільної освіти ЗОШПО: «Масові форми методичної роботи з педагогами в сучасному дошкільному навчальному закладі», «Групові форми методичної роботи з педагогами в сучасному дошкільному навчальному закладі»/ За заг. ред. К.Л. Крутій. Вищеназвані рекомендації допомогли з'ясувати організаційні питання щодо методичної роботи, виокремити пріоритетні напрями роботи методичної служби.

Пріоритетними напрямками вдосконалення роботи методичної служби є:

- удосконалення системи підвищення рівня професійної компетентності педагогів на основі особистісно зорієнтованого підходу, який, як зазначає Крутій К.Л., «дозволяє найповніше задовольнити різнопланові потреби фахівця, виходячи з унікальності та неповторності кожної особистості» [5, с.4];
- спрямованість методичної роботи на надання адресної, диференційованої допомоги кожному педагогу;
- створення умов для зростання професійної компетентності педагогів, активне використання інтерактивних форм навчання дорослих, мобілізація педагогічного колективу щодо впровадження новітніх технологій;

- сприяння створенню творчої атмосфери в педагогічному колективі, обміну досвідом, співпраці досвідчених педагогів і молодих спеціалістів (наставництво);
- підвищення рівня організації роботи з самоосвіти;
- посилення практичної спрямованості методичної роботи.

Методична робота в дошкільному навчальному закладі ведеться у вищезазначених напрямках.

Головна мета роботи: зробити методичну допомогу педагогам дієвою, результативною.

Виходячи із завдань системного підходу до організації методичної роботи і вимог до особистості та діяльності педагога, робота з педагогічними кадрами здійснюється за наступними напрямками:

- підвищення соціально-психологічної та педагогічної, загальної культури педагогічних кадрів;
- удосконалення спеціальних знань, умінь та навичок педагогів, підвищення соціально-психологічної та педагогічної культури вихователів через систему методичних заходів (семінарів, консультацій, практикумів, колективних переглядів, участь у роботі методоб'єднань тощо);
- розвиток навчально-матеріальної методичної бази з проблеми розвитку і виховання дітей.

В організації методичної роботи керують принципами:

- Науковість методичної роботи.
- Комплексний характер методичної роботи. Єдність і взаємозв'язок всіх напрямків підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.
- Системність методичних заходів.
- Педагогічна співпраця з вихователем.
- Створення атмосфери довіри, співпраці, спільної участі, довіри, доброзичливості, любові до дітей.
- Створення сприятливих умов для творчих пошуків педагогів,

реалізації інноваційної діяльності.

- Принцип допоміжно-регулювального контролю, щоденної допомоги.
- Диференційований підхід до педагогів.
- Оперативність, гнучкість, мобільність методичної роботи.
- Випереджальний характер методичної роботи. Спрямованість методичної роботи на виділення головного, суттєвого в підвищенні кваліфікації педагогічних кадрів.

Система методичної роботи з педагогічними кадрами в ДНЗ орієнтується на обрані педагогічним колективом пріоритетні напрями роботи, які визначають форми, методи і зміст діяльності кожного вихователя і всього педагогічного колективу з розвитку професійної майстерності. В свою чергу, необхідною умовою для розробки основних напрямів, змісту та методів організації методичної роботи є вивчення професійної компетентності педагогічних кадрів.

Звісно, для того щоб диференціювати методичну допомогу, слід знати психологічні особливості кожного педагога та рівень його професіоналізму. «Відмінність цілей і завдань, індивідуальність кожного педагога мають визначати індивідуальність цілей, форм, методів, змісту і різних компонентів системи роботи з педкадрами» [22, с.41].

Тож з метою виявлення здатності й прагнення педагогів до розвитку власного творчого потенціалу, рівня їхньої професійної майстерності та пропозицій щодо поліпшення роботи методичної служби проводиться педагогічна діагностика.

Діагностування педагогів є першим кроком до організації методичної роботи з кадрами.

Діагностика результативності діяльності педагогів ДНЗ здійснюється різноманітними засобами, серед яких – спостереження за роботою педагогів (взаємодією дітей і педагога в спільній діяльності, під час організованого навчання); бесіди з різних питань організації педагогічного процесу, з психолого-педагогічних проблем; аналіз виступів педагогів на

педагогічних радах, семінарах, методоб'єднаннях, що дає змогу виявити рівень теоретичних знань, умінь застосовувати їх за різних ситуацій, здатність відстояти, аргументувати свою точку зору, методи роботи тощо; аналіз педагогічної документації; анкетування педагогів; враховуються думки батьківської громадськості в оцінці професійно-особистісних якостей педагогів.

Як відмічає Жерносек І.П., «головна цінність діагностування педагогічних кадрів – у зверненні до самооцінки педагога, що ґрунтується на всебічному аналізі особистої діяльності, оскільки самооцінка та самоаналіз – головні фактори розвитку професійної зрілості та майстерності» [3,с.81-82]. Тому намагаюсь сформувані у педагогів навички аналізу своєї діяльності, щоб кожний вихователь зміг дати об'єктивну оцінку своєї праці.

З цією метою в роботі з педагогами використовую анкети: «Самоаналіз власної педагогічної діяльності» наприкінці навчального року, «Картки самооцінки моєї діяльності» за певний період (квартал, півріччя тощо), «Самоаналіз рівня фахової компетентності», «Анкета виявлення ставлення педагогів до нововведень», «Сучасні педагогічні технології», «Анкета для члена творчої групи» тощо ; анкетування з проблемних питань, які будуть розглядатися на педраді, наприклад: «Формування здорового способу життя дошкільників в умовах ДНЗ та сім'ї» до педради «Удосконалення взаємодії колективу дошкільного закладу та сім'ї з метою ефективного вирішення завдань фізичного виховання та оздоровлення вихованців, пошуку оптимальних форм взаємодії з батьками з питань охорони життя і збереження здоров'я дітей», анкетування з проблеми «Формування здоров'язберігаючої компетенції у старших дошкільників» до семінару «Формування основ здорового способу життя суб'єктів освітнього простору ДНЗ: проблеми та шляхи вирішення», оцінка рівня підготовленості педагогів з проблеми «Формуємо навички безпечної поведінки у дітей» до педради «Безпека і здоров'я

наших дітей» ; анкетування з пріоритетних завдань ДНЗ, актуальних питань модернізації дошкільної освіти, наприклад, «Яке місце займає проблема морально-патріотичного виховання в розвитку дошкільника», «Компетентність педагогів у питаннях розвитку індивідуалізації дітей дошкільного віку», «Готовність до здійснення інноваційної діяльності»тощо (див. додаток 1).

Щорічно у квітні-травні педагогам пропонується заповнити «Інформаційно-ініціативну картку до заключної педагогічної ради», що є своєрідним анкетуванням і оцінюванням методичної роботи, вивченням пропозицій педагогічних працівників щодо її планування, підвищення ефективності педагогічної діяльності ДНЗ. Отримані в результаті аналізу анкет дані стають для мене тією основою, на якій розробляю план організації роботи з кадрами з підвищення педагогічної майстерності.

Діагностування дає змогу радикально вдосконалювати форми і зміст методичної роботи, надавати диференційовану допомогу, враховуючи конкретні утруднення і запити кожного педагога.

На основі діагностування виявлено групи педагогів, а саме:

- ◆ самостійні творчі педагоги (група довіри) – 45 %;
- ◆ стабільна група: педагоги, які добре володіють педагогічними вміннями, але не завжди активні; ці вихователі можуть якісно організувати педагогічний процес, але іноді потребують коригуючої допомоги в організації навчально-виховного процесу з дітьми – 37 %;
- ◆ підготовча група (група педагогічної підтримки: педагоги, які потребують профільної допомоги в організації навчально-виховного процесу, яким потрібні наставники, їхній досвід, знання – 18 %.

Основою цілеспрямованої діяльності всього педагогічного колективу, раціональної організації методичної роботи є кваліфіковане, якісне **планування**. Річний план ДНЗ розробляється на основі глибокого аналізу підсумків роботи ДНЗ за минулий навчальний рік, виявлення запитів педагогів у новому навчальному році, побажань батьків та

громадськості. Під кожне пріоритетне завдання ДНЗ планується система організаційно-педагогічних і методичних заходів, формується склад виконавців із врахуванням їхньої кваліфікації, творчих здібностей, можливостей, визначаються терміни виконання та заходи контролю.

Творчому зростанню вихователів, виявленню та поширенню передового перспективного досвіду, вивченню професійних і ділових якостей працівників ДНЗ, виявленню недоліків у навчально-виховному процесі і своєчасному їх усуненню сприяє правильно здійснений **контроль**.

Для вивчення рівня підготовки педагогів та їхньої професійної діяльності контроль здійснюється в таких формах, як попереджаючий, оперативно-оглядовий, вибірковий, тематичний, комплексний. Результати контролю відображаються в картках контролю за навчально-виховним процесом: наприклад, використовуємо такі картки, як «Аналіз заняття» (розроблена ЗОШПО), «Протокол медико-педагогічного контролю фізкультурного заняття», «Ранкова гімнастика», «Прогулянка», «Картка підготовки вихователя до робочого дня (заняття)», картки оперативного контролю на кожний місяць тощо. Контроль сприяє повноцінній реалізації всіх навчально-виховних завдань ДНЗ.

З урахуванням запитів педагогів, їхніх пропозицій і результатів педагогічної діяльності складається структура методичної роботи в ДНЗ. Зміст методичної роботи реалізується у різних формах.

З урахуванням сучасних підходів, а також пріоритетних завдань дошкільного закладу проводяться **педагогічні ради**, які є лабораторією педагогічної майстерності і однією з важливих форм управління та методичної роботи в дошкільному закладі.

Тематика педрад визначається в кінці поточного навчального року на основі глибокого аналізу стану навчально-виховної роботи, аналізу інформаційно-ініціативних карток, які пропоную педагогам до заключної педради.

При підготовці педради керуємося наступними правилами: питання, винесені на розгляд педради, повинні бути сучасними, перспективними, цікавими для всіх, практично значущими; залучити до підготовки педради якомога більше педагогів; педрада повинна спонукати педагогічний колектив до творчих пошуків.

Важливою умовою, яка забезпечує ефективну роботу педради, є актуальність її тематики, врахування наступності питань, що розглядалися в попередні роки. Так, за останні роки педагогічні ради присвячувались таким актуальним проблемам, як: «Безпека і здоров'я наших дітей», «Забезпечення оздоровчої спрямованості фізичного виховання в ДНЗ . Формування у дошкільників ціннісного ставлення до власного здоров'я», «Виховання любові до Батьківщини у дітей дошкільного віку», «Удосконалення взаємодії колективу дошкільного закладу та сім'ї з метою ефективного вирішення завдань фізичного виховання та оздоровлення вихованців, пошуку оптимальних форм взаємодії з батьками з питань охорони життя і збереження здоров'я дітей», «Компетентнісний підхід до розвитку мовлення дітей – важлива умова якісної освіти» тощо.

Форми проведення педрад різноманітні: традиційні (доповідь з обговоренням, доповідь із співповіддю; на основі роботи творчої групи над проблемною темою), нетрадиційні (круглий стіл, ділова гра, дискусія, творчий звіт, педрада з елементами тренінгу), педради з використанням активних та інтерактивних методів роботи з педкадрами (див. додаток 2).

Практика довела ефективність періодичного заслуховування на засіданнях педради доповідей, присвячених аналізу роботи педагогічного колективу з науково-методичної проблеми, над якою працює ДНЗ: «Оцінка ефективності освітньої роботи з вихованцями щодо формування навичок безпечної поведінки та свідомого ставлення до свого здоров'я», «Організація освітнього процесу в контексті формування у дошкільників ціннісного ставлення до власного здоров'я», «Підсумки тематичного контролю «Форми і методи роботи з дітьми дошкільного віку з виховання у них патріотичних

почуттів» «Планування та організація спільних форм роботи з сім'єю, спрямованих на формування ЗОЖ», «Аналіз стану роботи з комунікативно-мовленнєвого розвитку у групах дошкільного віку» тощо.

Завжди живий інтерес в учасників педради викликають виступи з досвіду роботи педагогів, в яких вони діляться власними досягненнями, напрацюваннями з певної проблеми (методичні хвилинки «Ділимося досвідом»), наприклад, «Розвиток мовленнєвої компетенції дитини засобами фольклору», «Використання ІКТ в мовленнєвому розвитку дошкільників», «Роль вихователя у формуванні граматичної будови мовлення в дошкільників», «Інноваційні підходи до комплексного використання засобів національного виховання», «Валеологічна просвіта дошкільників - запорука їх здорового способу життя у майбутньому» тощо.

Важливим у засіданні педради є підбиття підсумків обговорення проблеми, окреслення конкретних шляхів її вирішення. До підготовки проекту рішення залучаємо педагогів, пропонуючи їм заповнити «Ініціативну картку до педради» з питаннями: «1. Бачу проблему. 2. Пропоную рішення. 3. Особисто братиму участь». Участь педагогів у прийнятті рішення сприяє вдосконаленню навчально-виховного процесу, розвитку творчого потенціалу педколективу.

Ефективність роботи педагогічної ради в значній мірі залежить від продуманого вибору форми проведення засідань, методів роботи з педагогами. Традиційні форми стали мало ефективними через недостатній зворотний зв'язок з учасниками. В практиці стали ширше використовувати інтерактивні форми проведення педради.

Інтерактивні методи роботи з педагогами використовують зазвичай під час тих засідань педагогічної ради, які спрямовані на підвищення науково-теоретичного й методичного рівня педагогів, упровадження нових ідей, концепцій, технологій в освітній процес дошкільного закладу. Такі методи роботи не лише сприяють підвищенню комунікативної компетенції, але й опосередковано систематизують, конкретизують,

узагальнюють професійні знання, дають змогу удосконалити певні фахові вміння і навички.

Обираючи форму проведення засідання педагогічної ради в цілому чи форму роботи для розв'язання окремих питань, слід звертати увагу не на зовнішню ефектність інтерактивних методів, а на їх доцільність для досягнення ефективних результатів у розв'язанні проблем. Скажімо, мозковий штурм дасть змогу швидко визначити існуючі проблеми і відшукати шляхи їх розв'язання. Обговорення перспективного педагогічного досвіду та доцільності його упровадження у своєму дошкільному закладі варто провести у формі круглого столу. А шоу на кшталт «Що? Де? Коли?» чи КВК часто забирають багато часу на підготовку та зовнішні ефекти, залишаючи наявні проблеми не розв'язаними.

Під час проведення педагогічної ради використовуємо такі активні форми і методи роботи з педагогічними кадрами, як: «проблемний стіл» (наприклад, з проблеми «Пошуки резервів збереження і зміцнення здоров'я дітей (фізичного, психічного, соціального, духовного)», «Залежність рівня пізнавальної активності від індивідуальних особливостей дитини та організації навчальної діяльності», «круглий стіл» (педрада – «круглий стіл» «Досвід та проблеми створення умов для індивідуального розвитку, стимулювання творчої активності дошкільників в навчальній діяльності»); педагогічний ринг, бліц-опитування з теми як своєрідну теоретичну розминку перед обговорюванням певної проблеми, що вносить певну динаміку в хід педради («Психологічне здоров'я дитини – запорука успішної підготовки до навчання в школі», «Складові поняття здоров'я», «Розвиток мовленнєвої компетентності дітей», «Мовленнєві «перлинки» (продовжити «перлинки» народної мудрості про слово); комунікативні ігри, наприклад, «Ви ще не знаєте, що я у вільний час люблю» (назвати факт про себе, який більшості невідомий); вправи, наприклад, вправа

«Дерево» (Принципи здоров'язбереження. Робота в мікрогрупах. Принципи записані на листочках. Упродовж 2 хв. відмітити червоним маркером ті принципи, які, як здається, порушуються в ДНЗ, синім - ті, які дотримуються, і педагоги ними постійно користуються. Листочки прикріплюються відповідно до 2-х імпровізованих дерев (1- «Дотримуються, постійно використовуються», 2- «Порушуються, використовуються дуже рідко»)); ділову гру як одну із складних й водночас ефективних форм проведення педради, що моделює процес реальної педагогічної діяльності, дозволяє прогнозувати наслідки педагогічних дій, сприяє розвитку творчого мислення педагогів.

Ділова гра є сьогодні найпоширенішим інтерактивним методом роботи з педагогами. З одного боку, вона дає змогу з'ясувати індивідуальні та колективні здібності педагогів, рівень їх професіоналізму, а з іншого — у грі створюються умови, за яких кожен педагог може:

- *наочно змодельовати реальну проблемну ситуацію, відчутти її та визначити можливу стратегію особистих дій;*
- *відпрацювати комплексне поетапне розв'язання будь-якої організаційної та методичної проблеми в імітаційному режимі;*
- *набути навичок розв'язання проблем в умовах, максимально наближених до реальних [25].*

Під час педрад проводили такі ділові ігри, як «Модель групових батьківських зборів і семінару-практикуму з використанням елементів ділової гри з теми «Вчимо дітей спілкуватися» , «Естафета» (назвати резерви збереження здоров'я вихованців), «Ало, довідкове педагогічне бюро» (назвати засоби активізації пізнавальної діяльності дітей на занятті), «Дерево цілей» (скласти «дерево цілей» з проблеми взаємодії ДНЗ з батьками), ділова гра «Діамант» (скласти модель умов для створення ситуації успіху під час навчання), ділова гра «Проект рішення об'єднаного медико-педагогічного підприємства», гру-змагання «Конкурс

знавців з питань фізичного виховання та валеологічної освіти», ділова гра «Ми – разом» (підібрати найбільш раціональну форму ознайомлення батьків з темами з формування ЗОЖ дошкільника. Обґрунтувати свій вибір і актуальність запропонованих тем, розробити зміст інформаційного куточка по темі формування ЗОЖ дошкільника); дидактична ділова гра «Проблема по колу «Використання інноваційних технологій у роботі з мовленнєвого розвитку дошкільників»; рефлексивно-рольова гра «Що заважає дитині в нашому ДНЗ бути здоровою» тощо.

Однією з рефлексивно-оцінних ділових ігор є «Педагогічний калейдоскоп». Це гра, у процесі якої учасники, поділені на групи, обирають проблему, яку вважають найактуальнішою для обговорення, формулюють її, обґрунтовують свій вибір, розробляють план ведення дискусії, формулюють запитання до неї. Потім ведучий проводить голосування і більшістю голосів обирає одну із запропонованих тем для обговорення.

Так, оцінно-рефлексивна ділова гра дає змогу виявити не лише найцікавішу для всього колективу проблему, а й рівень педагогічної грамотності вихователів, який засвідчує розроблений ними план ведення дискусії.

Мотиваційні ділові ігри дають змогу привернути увагу педагогів до певних проблем, викликати до них інтерес, мотивувати до відповідного дослідження. Прикладом мотиваційної ділової гри є «Педагогічна реклама», наприклад, з теми: «Здоровий спосіб життя».

Для виявлення рівня методологічних та психолого-педагогічних знань вихователів під час консультацій, семінарів, методичних об'єднань використовуємо ігри-головоломки, зокрема, педагогічні кросворди, ребуси. Вони дають змогу розширити професійний кругозір вихователів, а отже — сприяють становленню ефективного педагогічного процесу.

Використовуючи ділові ігри на засіданнях педагогічної ради, семінарах-практикумах, у ході проведення майстер-класів, ми дійшли

висновку, що до кожної з цих форм методичної роботи необхідно добирати найдоцільніші види ігор.

Добирати ділові ігри треба творчо, зважаючи на їх ефективність для реалізації мети конкретної форми методичної роботи, а також на те, скільки зусиль та часу потребує організація цих ігор.

Серед ділових ігор, які доцільно використовувати **під час засідань педагогічної ради**, є такі:

- Педагогічний ринг;
- Брейн-ринг;
- Мікрофон по колу;
- Відкритий мікрофон;
- Гаряча лінія;
- Інтелектуальна розминка;
- Головне — другорядне;
- Педагогічний аукціон;
- вікторини;
- кросворди; ребуси; піктограми;
- педагогічні ситуації.

Ці види ділових ігор урізноманітнюють роботу з педагогічним колективом, спонукають вихователів ретельніше готуватися до засідань педагогічної ради, а також підвищують їх активність.

На семінарах-практикумах, у роботі методичних об'єднань, у ході проведення майстер-класів доцільніше використовувати такі ділові ігри:

- КВК;
- Що? Де? Коли?;
- Поле чудес;
- Щасливий випадок;
- Презентація творчих майстерень;

- Мозковий штурм;
- Круглий стіл;
- Диспут;
- Методичні посиденьки;
- Педагогічний турнір тощо

Ці ділові ігри потребують багато часу і, власне, є основою для організації певної форми методичної роботи (див. додаток 3).

Однією з інтерактивних форм методичної роботи, яка сприяє колективному обговоренню якого-небудь складного питання, проблем розвитку дітей, пошуку оптимальних шляхів поліпшення роботи ДНЗ, різних підходів до вирішення конкретних питань в практиці роботи дошкільного закладу, формуванню вміння аргументовано відстоювати свою точку зору є дискусії, наприклад, з тем: «Як розумієте гуманізацію педагогічного процесу?», «Тиждень безпеки» - який він?», впорядкована дискусія «Критерійний покер «Шляхи впливу на художньо-естетичний розвиток дитини» тощо.

Також в ході педрад використовуємо такі активні форми роботи з педагогами, як елементи тренінгів (наприклад, «Методичний тренінг з питань особистісно орієнтованого підходу у вихованні дошкільнят», «Оцінка рівня педмайстерності з проблеми організації фізкультурно-оздоровчої роботи в ДНЗ»), вікторини («Сучасне заняття»), аукціони «педагогічних знахідок» («Форми взаємодії педагогів і батьків», «Резерви підвищення ефективності навчальних занять»), «банк ідей» як раціональний спосіб колективного відтворення нових ідей для вирішення практичних проблем, які не підлягають вирішенню традиційними засобами (наприклад, «Співробітництво із сім'єю у вирішенні питань виховання фізично здорових малюків»), педагогічні виставки як форму пропаганди перспективного педагогічного досвіду (наприклад, «У грі навчаємося» - виставка ігор, посібників з розвитку мовлення, навчання грамоти; «Освітні технології: орієнтири для вибору»); презентацію посібників (презентація

монтессорі-матеріалу, «Цікавинки навчання», «Педагогічна веселка» (презентація дидактичних, розвивальних ігор, посібників спрямованих на розвиток мовленнєвої активності дітей)) тощо; презентацію форм і методів роботи з дітьми, взаємодії з батьками, наприклад, вправа «Ярмарок ідей» (презентувати спільні форми роботи з сім'єю, спрямовані на формування ЗОЖ).

Однією з умов успішного застосування інтерактивної форми роботи є майстерне володіння інтерактивними методами головуючим на засіданні (керівником дошкільного закладу чи вихователем-методистом). Іншою, не менш важливою умовою, є готовність педагогів до участі в таких формах роботи та обізнаність із проблемами, які розглядатимуться педагогічною радою. Якщо в педагогів не сформоване бажання і готовність активно брати участь у конструктивному інтерактивному обговоренні, то й не варто чекати від них креативних ідей [25].

Однією з форм ефективного підвищення кваліфікації й майстерності педагогів є **теоретичні семінари**, мета яких – глибоке вивчення актуальних і важливих проблем в дошкільному вихованні як в теоретичному, так і в практичному застосуванні набутих знань. Відбір змісту до проблемного семінару здійснюється на основі вивчення професійних потреб і труднощів у роботі педагогів, а також згідно пріоритетних завдань ДНЗ. В рамках методичної роботи з педкадрами в дошкільному закладі за останні роки проведено проблемні, теоретичні семінари: «Сучасні підходи до громадянського виховання в ДНЗ», «Сучасні підходи до реалізації завдань мовленнєвого розвитку дошкільників»; семінари-практикуми: «Формування художньо-естетичної компетенції дітей дошкільного віку», «Реалізація ідей розвитку творчих здібностей та виховання креативності в умовах ДНЗ», «Організація Днів здоров'я в ДНЗ», семінар-практикум для вихователів груп раннього віку «Де гра - там радість. Розвивальні ігри - важливий етап в розвитку дітей раннього віку», семінар-практикум «Педагогічні умови виховання любові

до Батьківщини у дітей дошкільного віку», «Мовлення – особлива форма життєдіяльності дитини», «Інтегрований підхід в організації мистецької діяльності дошкільників», «Організація безпеки життєдіяльності», «Використання інноваційних технологій в роботі з дошкільниками», «Народознавство - джерело національного духу», «Формування основ здорового способу життя суб'єктів освітнього простору ДНЗ: проблеми та шляхи вирішення».

За результатами анкетування педагогів найбільш корисними і результативними за значенням для них є **семінари-практикуми**, практикуми, які сприяють поглибленню, систематизації, перевірці знань педагогів з певної проблемної теми, вдосконаленню професійних умінь і навичок педагогів. Дієвими і корисними були семінари, семінари-практикуми з наступних тем: семінар-практикум «Формування художньо-естетичної компетенції дітей дошкільного віку», семінар-практикум «Організація Днів здоров'я в ДНЗ», проблемний семінар «Сучасні підходи до громадянського виховання в ДНЗ», семінар «Сучасні підходи до реалізації завдань мовленнєвого розвитку дошкільників», «Педагогічні умови виховання любові до Батьківщини у дошкільників», семінар-практикум «Використання інноваційних технологій у роботі з дошкільниками», «Інтегрований підхід в організації мистецької діяльності дошкільників», семінар-практикум «Народознавство - джерело національного духу» (див. додаток 4).

Організації практичної діяльності, формуванню певних професійних навичок педагогів сприяли практикуми: «Використання фольклору в роботі з дошкільниками», «Вплив розвитку дрібної моторики на формування мовлення дошкільнят», «Діти раннього віку: спостерігаємо, вивчаємо, розуміємо» (для вихователів груп раннього віку) тощо.

Ефективній роботі семінарів, семінарів-практикумів сприяє **використання активних та інтерактивних методів**, які найповніше відповідають особливостям навчання дорослих: дискусій, диспутів,

ділових ігор, елементів тренінгу, блиц-турнірів, педагогічних рингів, лекцій-діалогів, практикумів, КВК. Так, наприклад, під час семінару-практикуму «Формування основ здорового способу життя суб'єктів освітнього простору ДНЗ: проблеми та шляхи вирішення» проводились аукціон педагогічних ідей: «Цікава дидактика» (рухлива гра з інтелектуальним навантаженням як засіб підготовки старших дошкільників до навчання), «Моя методика» (про впровадження ефективних здоров'язберігаючих технологій у роботу з дітьми – «проблема по колу»), ділова гра «Реклама» (тема: «Здоровий спосіб життя»). Під час семінару «Сучасні підходи до громадянського виховання в ДНЗ» педагоги активізувалися за допомогою ігрової справи «Виклади квітку» (основні напрями громадянського виховання дошкільників), «мозкового штурму» (назвати найефективніші засоби, методи і прийоми формування громадянської свідомості), брейн-рингу з українознавства (ділова гра), аукціону «Прислів'я, приказки про родину, рідний край», ділової гри «Проектування співпраці з батьками щодо організації громадянського виховання дітей» (складання моделі змісту) тощо.

Впровадження активних та інтерактивних методів (ділових ігор, тренінгів) дає можливість з'ясувати індивідуальні та колективні освітні потреби педагогів, ступінь їхньої професійної підготовленості, набути навичок рішення проблем в умовах, максимально наближених до реальної ситуації.

Останнім часом інтерес у педагогів викликають **нетрадиційні форми методичної роботи**, такі як ділова гра для вихователів «Презентація творчих майстерень», майстер-клас «Винахідницька діяльність дошкільників в процесі формування звички до здорового образу життя», майстер-клас для педагогів «Організація освітнього процесу в дошкільному закладі за інтегрованою особистісно орієнтованою технологією», педагогічний турнір «Гра — господиня освітнього процесу»; педагогічний КВК, «методичні посиденьки («Педагогічна

техніка у формуванні іміджу педагога», методичний фестиваль «Здоров'язбережувальні технології») - форма роботи, яка допомагає створити сприятливий психологічний клімат в групі педагогів; соціально-педагогічний тренінг («Самоосвіта - найважливіша умова професійного росту педагога», «Комунікативна компетентність сучасного вихователя», заняття з елементами тренінгу для педагогів «Освітнє мовленнєве середовище», «Розвиток креативних здібностей педагогів» , «Формування навичок ефективної взаємодії»)– своєрідна форма навчання знанням та окремим навичкам у сфері спілкування, а також форма їхньої відповідної корекції, заснованої на активних методах групової роботи (дискусія, гра, практичні справи тощо) [6, с. 87] (див. додаток 5).

Науково-методичне зростання педагогічної майстерності вихователів забезпечує така форма методичної роботи, як **консультації** методиста згідно пріоритетних завдань ДНЗ та обраних педагогами проблемних тем самоосвіти: «Організація особистісно орієнтованого освітнього процесу. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників засобами моделювання ігрових ситуацій», «Використання інформаційно-комунікативних технологій в навчально-виховному процесі», «Розвиток українського мовлення дошкільників засобами народознавства», «Методи стимуляції емоційної активності при формуванні патріотичних почуттів у дошкільників», інтерактивна консультація з елементами тренінгу для вихователів «Мистецтво спілкування з дітьми дошкільного віку» тощо.

Практика довела ефективність використання групових форм методичної роботи (консультацій, міні-педрад, семінарів-практикумів). Групові форми методичної роботи більш мобільні, динамічні, об'єднують педагогів з інтересами. В них створюються оптимальні умови для творчих дискусій, обміну досвідом роботи, виконання практичних завдань. Так, ефективною була робота практикумів для вихователів груп переддошкільного віку «Вплив розвитку дрібної моторики на формування мовлення дошкільнят», «Діти раннього віку: спостерігаємо, вивчаємо,

розуміємо», міні- педрада для вихователів груп старшого дошкільного віку «Проблеми підготовки дітей до навчання в школі» , міні-педрада для вихователів груп переддошкільного віку «Раннє дитинство: психолого-педагогічні особливості виховання і розвитку дітей раннього віку», групові консультації «Художнє слово - чинник розвитку активного мовлення дітей раннього віку», «Методичні аспекти реалізації освітньої лінії «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Простір і час у житті дитини дошкільного віку», «Ознайомлення з цифрами та складом числа за допомогою мультимедійних засобів навчання», «Підвищення психолого-педагогічної компетенції батьків у питаннях перед шкільної підготовки дітей» (для вихователів груп старшого дошкільного віку) тощо.

Своєрідною школою педагогічної майстерності в ДНЗ є колективні перегляди занять, під час яких педагоги знайомляться з педагогічними знахідками колег, новими педагогічними технологіями. Обміну досвідом роботи, підвищенню професійної майстерності сприяли колективні перегляди занять з соціально-емоційного розвитку дітей раннього віку «В гостях у курочки з курчатами», інтегрованого заняття з пізнавального розвитку дошкільників «Паперова казка», інтегрованого заняття з соціально-емоційного розвитку і розвитку мовлення «Допоможемо знайти Машу», заняття з фізкультури з використанням елементів хатха-йоги, пластичного балету (розвивальна педагогіка оздоровлення), інтегрованого заняття «Оживимо казку» (створення умов для розвитку передумов творчих здібностей вихованців засобами інтеграції мистецької діяльності в інші сфери життєдіяльності) тощо.

Відаємо належне проведенню в ДНЗ конкурсів, виставок, мета яких виявити та підтримати, стимулювати творчу працю педагогів: огляд-конкурс «Готовність груп до нового навчального року», конкурс на кращу організацію місячника безпеки «Коли гра не доводить до добра», огляд-конкурс «Національний куточок», огляд-конкурс дидактичних ігор з валеології, безпеки життєдіяльності, «Безпека дітей в наших руках» (краща

організація тижня безпеки), на кращий куточок «Червоний, жовтий, зелений», «Новий рік на поріг» (оформлення груп до Новорічних свят), огляд-конкурс куточків експериментальної діяльності тощо, творча виставка педагогів «Атестаційний марафон», виставка-презентація «Працюємо творчо», «Мої знахідки», огляд-конкурс «Граї-місто» (матеріал для сюжетно-рольових ігор), конкурс на кращу організацію взаємодії з батьками з фізичного виховання дітей, зміцнення їхнього здоров'я.

Традиційним стало проведення таких організаційно-педагогічних заходів, як тематичні тижні: тиждень, присвячений педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського, тиждень книги, тиждень педагогічної майстерності, тиждень сім'ї, тиждень безпеки, тиждень охорони довкілля «Стань природі другом», тиждень здоров'я.

З метою надання практичної допомоги вихователям в організації освітньо-виховного процесу в ДНЗ методичною службою готуються добірки: ритуалів початку та закінчення занять в дошкільному навчальному закладі; ігор для ознайомлення дітей з овочами та фруктами; ігор на згуртування дитячого колективу; добірка занять «Запобігання небезпечній поведінці»; орієнтовний перелік дидактичних матеріалів для наповнення природничого центру в молодшій віковій групі; «Маленькі українці. Методичні поради та серія занять з патріотичного виховання»; «Україні веселих пальчиків. Ігри та вправи для розвитку мовлення дітей раннього віку. Тематичний план проведення пальчикових ігор з дітьми раннього віку»; картотека ігор з навчання грамоти; вправи на розвиток координації мови та рухів; добірка українських народних ігор, дидактичні ігри та вправи для обстеження рівня мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку тощо.

Зважаючи на те, що Закон України «Про дошкільну освіту» та Базовий компонент дошкільної освіти спрямовують педагогів на здійснення інноваційного підходу до розв'язання проблем змісту

дошкільної освіти, педагогічний колектив працює над тим, щоб ДНЗ відповідав сучасним тенденціям оновлення освітньо-виховного процесу.

Змістові та технологічні аспекти освітньої діяльності дошкільного навчального закладу передбачають **забезпечення інтегративного підходу**, а також **особистісно орієнтованого підходу до побудови та реалізації змісту освіти**, спрямованого на формування в дошкільників цілісного системного світобачення.

Прогресивність інтеграції полягає в тому, що вона дає змогу досягти наступності, цілісності та найефективнішого комплексного розв'язання методичного забезпечення освітнього процесу.

Мета методичної служби:

- знайомити педагогів з процесом інтеграції як засобом системного розвитку дитини;
- формувати уявлення про сутність інтегрованої особистісно орієнтованої технології;
- ознайомлювати з технологією організації інтегрованих занять, інтегрованого дня;
- навчати визначати основні методи та прийоми інтегрованої особистісно орієнтованої технології та їх вплив на формування в дитини цілісної картини світу.

З цією метою для педагогів ДНЗ проводився семінар-практикум «Інтеграція як засіб розвитку дитини», «Інтегрований підхід в організації мистецької діяльності дошкільників», майстер-клас «Організація освітнього процесу в дошкільному закладі за інтегрованою особистісно орієнтованою технологією», семінар «Розвиток мовленнєвих та комунікативних вмінь дошкільників через інтеграцію різних видів діяльності» (див. додаток 6).

Нині практично кожен педагог декларує впровадження гуманістичних тенденцій у своїй освітній діяльності, проте на практиці часто залишається на позиції авторитарного стилю спілкування, не

враховує особливостей сімейного виховання дітей тощо. Тож завдання методичної служби — забезпечувати в дошкільному закладі сприятливі умови для розвитку індивідуальності кожної дитини, повсякчас піклуючись про підвищення рівня психолого-педагогічної компетентності як педагогів, так і батьків.

Індивідуалізація освітнього процесу полягає передусім у спільному з кожною дитиною визначенні її інтересів, цілей та можливостей, у пошуках найефективніших способів розкриття її природного потенціалу. Підґрунтям такої педагогічної підтримки є взаємини рівноправності, рівноцінності, поваги й довіри між дитиною та найбільш значимими для неї дорослими — батьками й педагогами.

З метою досягнення індивідуалізації освітнього процесу передусім з'ясували обізнаність педагогічного колективу з принципами індивідуалізованої освіти та готовність до їх впровадження у своєму дошкільному закладі (анкетування «Ставлення педагогів до індивідуалізованої освіти», «Компетентність педагогів у питаннях розвитку індивідуальності дітей дошкільного віку». Щоб встановити реальний стан практичної діяльності педагогів з індивідуалізованого виховання й навчання, проводимо також цілеспрямовані спостереження, визначаючи стиль педагогічної взаємодії педагогів з дітьми, індивідуальні бесіди з педагогами.

З метою здійснення педагогами особистісно орієнтованого підходу до вихованців підготовлено і проведено консультації для педагогів «Особистісно орієнтовану модель – у практику», «Технологія індивідуалізації. Основні напрями індивідуалізації освітнього процесу», ознайомили з технологією «Моніторинг прогресу дитини», методами вивчення ставлення батьків до індивідуалізації освітнього процесу. Питання індивідуалізації, особистісно орієнтованого підходу систематично висвітлюються під час педрад, семінарів-практикумів.

Державний стандарт, технічний прогрес ставлять перед освітою

завдання сприяти формуванню у педагогів ІКТ-компетентності. Адже сучасний педагог має бути професіоналом, здатним сформувавши у дошкільника вміння жити в інформатизованому суспільстві та допомогти дитині успішно соціалізуватися в сучасному світі.

Комп'ютеризація дошкільного навчального закладу допоможе ефективніше організувати освітній процес, відкриє нові можливості комплексного застосування інноваційних технологій. Але упровадження ІКТ в практику роботи дошкільного закладу у значній мірі залежить від роботи методичної служби. Сучасному вихователю-методисту необхідно не лише самому оволодіти інформаційною культурою, але й активно сприяти удосконаленню ІКТ-компетентності кожного члена педагогічного колективу.

Тож і методична робота має бути спрямована на розв'язання таких проблем, як-от:

- *розроблення* відповідного навчально-методичного забезпечення для використання інформаційно-пошукових систем, мультимедійних, телекомунікаційних та мережевих технологій;
- *формування* інформаційної культури педагогічних працівників;
- *підготовка* педагогів до практичного використання засобів ІКТ у своїй професійній діяльності.

Впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес відбувається за двома головними лініями:

- а) інформатизація методичної роботи;
- б) упровадження ІКТ в освітню роботу з дітьми.

Використання інформаційних технологій значно полегшує методичну роботу з педагогами та збільшує її ефективність. Зокрема, забезпечується автоматизація документообігу; систематизація практичного та теоретичного доробку педагогів закладу; можливість легкого доступу до нього. Комп'ютерні технології сприяють також оптимізації роботи з батьками.

Основними завданнями методичної служби щодо впровадження ІКТ в освітню діяльність дошкільного навчального закладу **стали:**

- систематизація, оновлення та поповнення інформаційних ресурсів;
- розширення використання ІКТ у роботі з батьками;
- розроблення системи консультативної методичної підтримки з метою підвищення інформаційної компетентності педагогів;
- створення банку комп'ютерних навчальних програм, дидактичних та методичних матеріалів з використання ІКТ у роботі дошкільного закладу;
- надання допомоги педагогам в освоєнні інновацій, у кваліфікованому виборі технологій, які поєднують традиційні та електронні ресурси;
- активізувати використання ІКТ в освітньому процесі шляхом удосконалення відповідних навичок педагогів під час майстер-класів, консультацій, практикумів тощо;
- сприяти участі педагогів у міських та обласній конференціях, семінарах, конкурсі «Розумні уроки SMART» з проблем застосування ІКТ в освіті.

З метою визначення рівня ІКТ – компетентності проводили анкетування педагогів ДНЗ.

Впровадження ІКТ у методичну діяльність дошкільного закладу реалізували через:

- роботу творчої групи «Удосконалення організації методичного забезпечення навчально–виховної роботи в ДНЗ шляхом впровадження інформаційно–комунікаційних технологій»;
- підготовку та проведення методичних заходів з активним використанням ІКТ;
- створення занять для вихованців з використанням технології SMART;

- використання інтерактивної дошки;
- створення сайту ДНЗ.

ІКТ у нашому дошкільному закладі ми використовуємо під час проведення різних форм роботи,- як-от:

- *заняття;*
- *різні методичні заходи та засідання педагогічної ради;*
- *батьківські збори;*
- *свята, розваги.*

У методичному кабінеті поступово створюється банк матеріалів на електронних носіях за пріоритетними напрямками роботи дитячого садка.

У результаті нашої роботи з упровадження ІКТ в освітній процес дитячого садка ми визначили наступні переваги **використання ІКТ:**

- *змога постійно взаємодіяти з дітьми;*
- *передавати інформацію швидше, ніж при використанні традиційних засобів;*
- *підвищувати ефективність сприйняття матеріалу за рахунок більшої кількості ілюстративних матеріалів;*
- *здійснювати інтерактивний взаємозв'язок у комунікативній системі «дитина — педагог»;*
- *створити і поповнювати єдину базу методичних і демонстраційних матеріалів для навчання, що значно скорочує час на підготовку до педагогічної діяльності;*
- *використовувати мультимедійні презентації — наочність, яка сприяє кращому сприйняттю і запам'ятовуванню матеріалу, що дуже важливо з огляду на наочно-образне мислення дітей дошкільного віку;*
- *одночасно використовувати графічну, текстову, аудіовізуальну інформацію;*
- *демонструвати динамічні процеси при використанні анімації та відеофрагментів;*
- *моделювати такі життєві ситуації, які не можна чи складно*

показати на занятті або побачити у повсякденному житті, скажімо, роботу транспорту, відтворення звуків, які видають тварини тощо;

•*підвищувати динаміку* заняття, що сприяє ефективнішому засвоєнню матеріалу, розвитку пам'яті, уяви, творчих здібностей дітей;

Завдяки комп'ютеризації методичної роботи жодна педагогічна рада, відкритий методичний захід, батьківські збори не проходять без використання програми презентацій Power Point, SMART на інтерактивній дошці, за допомогою якої в естетичному вигляді подаються тези виступу, викликаючи інтерес і увагу педагогів та батьків, інтерактивні вправи, завдання (педрада «Удосконалення взаємодії колективу дошкільного закладу та сім'ї з метою ефективного вирішення завдань фізичного виховання та оздоровлення вихованців, пошуку оптимальних форм взаємодії з батьками з питань охорони життя і збереження здоров'я дітей»), семінар-практикум «Народознавство - джерело національного духу. Формування основ патріотичного виховання дітей дошкільного віку засобами народознавства», семінар-практикум «Правова освіта В ДНЗ», Методичний фестиваль «Здоров'язбережувальні технології», майстер-клас для педагогів «Організація освітнього процесу в дошкільному закладі за інтегрованою особистісно орієнтованою технологією», майстер-клас «Створення заняття з використанням інтерактивної дошки за технологією SMART», консультації: «Використання інформаційно-комунікативних технологій в навчально-виховному процесі», «Ознайомлення з цифрами та складом числа за допомогою мультимедійних засобів навчання», психолого-педагогічний семінар «Батьки, діти і надзвичайні ситуації», ділова гра «Не порушуй! Про права дитини для сім'ї» тощо).

Завдяки впровадженню ІКТ вже сьогодні ми відчули значні позитивні зміни як у фаховій компетентності педагогів, так і в якості освітнього процесу з дітьми. Використання ІКТ дає нам змогу постійно оптимізувати освітній процес, робити його цікавішим і продуктивнішим, інформаційно насиченим та інтерактивним. Педагоги переконалися, що

впровадження нових інформаційних технологій — це вимога часу.

Однак слід пам'ятати, що замінити живе спілкування педагога з дитиною інформаційно-комунікаційні технології не можуть і не повинні, навіть зважаючи на їхній величезний позитивний потенціал.

Одним з найважливіших завдань методичної служби є організація роботи з педагогічним колективом, що забезпечує підвищення фахової майстерності та розкриття творчого потенціалу кожного педагога.

Педагог, який плекає підростаючу особистість, обов'язково має бути не лише професійно грамотним, а й активним, ініціативним і креативним.

З огляду на це всю методичну роботу в нашому дошкільному закладі спрямовуємо на створення атмосфери творчості та професіоналізму в педагогічному колективі, виявлення та вивчення перспективного досвіду, забезпечення безперервної самоосвіти кожного вихователя, його фахового та творчого зростання.

В різних формах підвищення кваліфікації значуще місце посідає самоосвіта педагогів. Надзвичайно важливим для мене є вирішення питань:

- Як сформуванати у педагога потребу в самоосвіті, у засвоєнні нових знань і застосуванні їх у практиці своєї роботи ?
- Як зацікавити, мотивувати педагога в роботі творчих груп, методоб'єднань?
- Як зацікавити впровадженням нових технологій навчання і виховання, новими науковими ідеями, найактуальнішими педагогічними проблемами, спонукати до вивчення передового педагогічного досвіду?

В нашому ДНЗ немає «вузьких» спеціалістів. Вихователі повною мірою мають розв'язувати завдання і фізичного, і розумового, і морального, і трудового, і естетичного виховання. Педагоги самі обирають теми для поглибленого опрацювання з наступним обміном здобутими знаннями. Допомагаю вихователям у складанні творчих планів з

проблемної теми, разом підбираємо літературу для самостійного опрацювання, визначаємо форму накопичення фактичного матеріалу (конспекти, тези, плани тощо), ставимо кінцеву мету (оформлення творчих звітів, проведення відкритих занять, виступи на педагогічних радах з висвітленням накопиченого досвіду роботи з певної проблемної теми, участь у семінарах). У методичному куточку постійно оновлюється «Екран участі вихователів у методичній роботі», у якому чітко простежується внесок кожного працівника у систему підвищення педагогічної майстерності інших вихователів. Впроваджуємо складання особистих планів з вирішення перспективних проблем, наприклад, план впровадження оздоровчих технологій, перспективні плани взаємодії з родинами тощо. Цінуємо в нашому колективі творчий пошук педагогів, відмічаємо їх успіхи в педагогічній діяльності, творчі знахідки, вміння ефективно використовувати передовий педагогічний досвід.

З метою оновлення освітньо-виховного процесу педагоги ДНЗ використовують альтернативні методики, передовий педагогічний досвід, педагогічну спадщину видатних педагогів, спеціалізовані програми, а саме:

- елементи педагогічної системи М. Монтесорі;
- технологію діяльного підходу в безперервному курсі математики для дошкільників за програмами курсу «Грайлик» Л.Г. Петерсон, Е.Е. Кочемасової, «Раз- ступенька, два – ступенька» Л.Г. Петерсон, Н.П. Холіної;
- парціальну програму Н.П. Долі «Розвиток емоційної сфери та самосвідомості дітей раннього та дошкільного віку»;
- Гумовська Л.М. Програма розвитку соціально - емоційної сфери дітей від 2-ох до 6 –ти років. ДНЗ №14 м. Енергодар;
- програму з розвитку соціальної компетентності, відповідальності у дітей дошкільного віку «Один дома - плюс» / Сост. Кузь А.В., Резник Т.И., Сизоненко А.Н.;
- досвід О.А. Ангелової «Використання схем-моделей під час занять із

навчання української мови дітей старшого дошкільного віку»;

- досвід Л.М. Шульги «Розвиток творчих здібностей на заняттях із малювання»;
- К. Крутій «Технологія діяльнісного підходу до навчання мови і розвитку мовлення дітей дошкільного віку»;
- Н.Денисенко, О.Аксьонова «Через рух – до здоров'я дітей»;
- програму розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» (авт. кол. Андрієтти О.О., Голубович О.П. та ін.);
- програму з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності віком віж 3 до 6 років «Про себе треба знати, про себе треба дбати» (авт. Лохвицька Л.В.);
- авторську програму «Бережи здоров'я змалку» Л. Калуської тощо.

Творчий пошук педагогічних інновацій допомагає педагогам творити, самореалізовуватися.

В дошкільному навчальному закладі узагальнені і ефективно впроваджуються досвіди роботи вихователів ДНЗ:

- Досвід Братухи Л.Г. «Пізнавальний розвиток дітей раннього віку з використанням дидактичного матеріалу Марії Монтессорі» ДНЗ №7 «Калинка» м. Токмак;
- Досвід Валової С.М. «Організація Дня здоров'я в системі оздоровчо-виховної роботи в сучасному ДНЗ» ДНЗ №7 «Калинка» м.Токмак;
- Досвід Дмитренко О.М. «Впровадження нетрадиційних здоров'язберігаючих технологій у фізкультурно-оздоровчу діяльність дошкільного навчального закладу».

Успіх роботи сучасного ДНЗ, якість освітніх послуг значною мірою залежать від рівня підготовки педагога, його професіоналізму, рівня фахової майстерності та креативності. У зв'язку з цим виникає потреба в ефективній організації методичної роботи з вихователями, в **диференційованому методичному супроводі**. Тож при організації методичної роботи враховується рівень педагогічної майстерності.

Відповідно визначаються напрями, форми і методи роботи з **педагогами - «початківцями»**, які працюють формально, не вміють або не бажають працювати творчо (консультації, ознайомлення з інноваційними технологіями, вивчення кращого досвіду колег, відвідування відкритих занять, проблемні семінари, семінари-практикуми); з **педагогами – «пошуковцями»**, які бажають працювати творчо, але відчують труднощі в роботі (консультації, опанування інноваційних технологій, школа передового педагогічного досвіду, опрацювання дискусійних питань; ділові ігри, постійно діючий проблемний семінар за модульною системою навчання, включення до самоосвіти питань щодо впровадження інноваційних технологій, індивідуалізації, участь в активних та інтерактивних формах методичного навчання, майстер-класи, фестиваль педагогічної майстерності)); робота з **педагогами – «майстрами»**, які можуть і прагнуть працювати творчо (інформування про нові напрями, технології, інновації, що з'являються у педагогічній науці; опанування інноваційних технологій; проблемно-теоретичні семінари; опрацювання дискусійних питань; самоосвіта, саморозвиток; консультативна допомога; робота у складі творчих груп; проектування освітнього процесу; розроблення методичних посібників; індивідуальна творча діяльність з упровадження технологій навчання; майстер-класи; фестиваль педагогічної майстерності; участь у професійних конкурсах; моделювання розв'язання педагогічних проблем; наставництво; узагальнення та поширення ППД; виступи перед колегами; творчі звіти).

3. Методичний супровід творчої педагогічної діяльності педагогів ДНЗ

Кожен досвідчений педагогічний колектив шукає нові шляхи вдосконалення освітнього процесу та забезпечення його ефективності.

На шляху до впровадження інновацій, перспективного досвіду в практику роботи дошкільного закладу одразу всім членам педагогічного колективу складно переорієнтувати свою роботу в потрібному напрямі. Тож дуже важливо, аби хтось прокладав шлях, розробляв і апробував на практиці рекомендації, у яких було б чітко вказано, що і як слід робити. Першопрохідцями мають стати члени творчої групи — найдосвідченіші, найкреативніші педагоги.

Педагоги нашого дошкільного закладу також об'єднали зусилля для того, щоб знайти сучасні дієві шляхи підвищення якості освіти і досягти позитивних результатів у своїй діяльності.

Було прийняте рішення створити творчу групу з найдосвідченіших, і теоретично, і практично підготовлених педагогів, які виявили інтерес і бажання працювати над темою «Удосконалення організації методичного забезпечення навчально–виховної роботи в ДНЗ шляхом впровадження інформаційно–комунікаційних технологій».

Було поставлено мету : модернізувати освітній процес у дошкільному закладі в умовах інформатизації освіти; підвищення якості навчально-виховного процесу шляхом упровадження у практику ДНЗ досягнень науки, ППД; трансформування інноваційних технологій у практичну діяльність.

Як свідчить досвід, об'єднавшись у творчу групу, найкреативніші педагоги вчаться працювати в режимі творчого співавторства, мислити критично, виявляють готовність до змін і прийняття нестандартних відповідальних рішень. А відтак, напрацювавши практичний досвід, діляться корисними методичними рекомендаціями з колегами.

Роботу творчої групи чітко плануємо. Тематика, орієнтовний зміст засідань, форми роботи творчої групи сформульовані в річному плані ДНЗ

(див. додаток 7).

Результати своєї роботи творча група представляє у вигляді розробок занять з використанням інтерактивної дошки SMART , методичних рекомендацій тощо.

Члени творчої групи брали активну участь в обласному фестивалі «Панорама розумних уроків SMART 2015» і стали переможцями в номінації «SMART-контент для дошкільника», відзначені дипломами I і II ступеню.

Джерелом розвитку педагогічної творчості також є педагогічне проектування. «Проектування в педагогіці — це завжди процес, який доводиться аналізувати й корегувати у ході його реалізації, це постійний пошук рішень різних педагогічних і соціальних проблем». Педагогічне проектування «стимулює особистісний розвиток кожного педагога, який залучається до розроблення й реалізації проекту [24,с.16].

Формування проєктивних знань і вмінь педагогів доцільно здійснювати через цілеспрямовану, спеціально організовану діяльність із педагогами та їх самоосвіту. **Завданнями щодо підвищення рівня обізнаності педагогів із питань технології проектування в дошкільному закладі є:**

- формування філософії проектування;
- інтерпретація основних понять проектування;
- систематизація та узагальнення цілеспрямованої роботи методичної служби щодо розвитку проектної культури педагогів;
- формування команди проєктувальників;
- створення єдиної системи моніторингу розвитку та психологічного клімату педагогічного колективу, освітніх потреб педагогів;
- використання можливостей методичної системи для пропаганди досвіду роботи педагогічного колективу щодо реалізації технології проектування[24,с.17].

Творчою групою ДНЗ було створено проект «Допоможіть мені це зробити самому» (інтеграція ідей М. Монтессорі в освітню систему дошкільного закладу), який брав участь в першому обласному конкурсі освітніх проєктів у галузі дошкільної освіти.

Велике значення в розвитку творчої активності педагогічних кадрів має збагачення їх загальної культури, кругозору, удосконалення культури спілкування. З цією метою влаштовуємо педагогічні години-зустрічі з цікавими і видатними людьми нашого міста: з поетесою, майстринею вишивання Зінаїдою Федан, поетесою, автором екологічних казок Тетяною Ярошенко, з місцевими екологами Тамарою і Сергієм Івко; літературні вечори, наприклад, вечір, присвячений творчості Т.Г. Шевченко, літературний вечір «А жінка в світ приходить для любові»; поставили музично-поетичну композицію «Весняні фантазії на тему любові»; проводили педагогічні години, присвячені вивченню педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського «Духовний світ дитини очима В.О. Сухомлинського», Софії Русової, заняття клубу «Педагогічна майстерність», наприклад, «Педагогічна техніка у формуванні іміджу педагога».

4. Методичні аспекти взаємодії дошкільного навчального закладу з сім'єю та громадськістю

У зв'язку з розширенням і ускладненням завдань ДНЗ, зв'язків з оточуючим середовищем об'єктами методичної роботи виступають не тільки педагоги, але і батьки, громадськість.

Взаємодія з батьками — напрям діяльності дошкільного навчального закладу, який був і залишається одним зі стратегічних. Мати батьків за вірних і розумних союзників у справі навчання, виховання й розвитку дітей — означає вдвічі швидше забезпечити процес самопізнання й самоствердження дитини, реалізації творчого потенціалу її особистості.

У вивченні умов сімейного виховання, рівня загальної і педагогічної культури батьків, у виявленні їх освітніх запитів щодо ДНЗ допомагає анкетування. Аналіз анкет дає можливість визначити проблеми, які варто обговорити з батьками на колективних консультаціях, батьківських зборах. Щоб зробити батьків своїми партнерами, однодумцями у питаннях виховання і розвитку дітей проводимо анкетування з найважливіших проблем, над вирішенням яких працює ДНЗ, наприклад, з проблеми фізичного виховання («Формування здорового способу життя дошкільників в умовах ДНЗ та сім'ї»), з оцінювання діяльності ДНЗ батьками «Ваша думка про роботу ДНЗ», «Ставлення батьків до дитячого садка та їхні пріоритети в освіті своєї дитини» тощо.

До проектів програм батьківського всеобучу, підготовлених методичною, медичною, психологічною службою відносяться: робота клубів батьківського спілкування «Маляточко» («Перші кроки») для батьків дітей переддошкільного віку, клубу «Довіра», Батьківської вітальні, університету для батьків «Вчасна порада», випуск друкованого журналу «Абетка моральності», консультпункт «Сходинки здоров'я», консультативне бюро для батьків майбутніх першокласників «На порозі школи» (див. додаток 8).

Такі форми взаємодії, як клуби батьківського спілкування, засідання Батьківської вітальні, використовуються 2-3 рази на рік і передбачають такі форми спілкування, як дискусії, ігри, практичні вправи, розв'язання проблемних ситуацій у вихованні дітей, обмін досвідом сімейного виховання, тренінги (наприклад, проведення спільного тренінгу для педагогів і батьків «Основні навички педагогів і батьків як вихователів»).

Проблеми, пов'язані з вихованням дітей, педагоги і батьки розв'язують під час групових і загальних садових зборів. Останнім часом відмовилися від довгих виступів повчального характеру, прагнемо під час батьківських зборів створити психологічну атмосферу, що сприяє розкутому й довірливому спілкуванню, обміну думками. Педагогічну цінність мали загальні батьківські збори з проблем: «Сім'я - перша школа морального зростання», «Виховання в сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості», «Піклуємось про здоров'я дітей разом», «Виховуємо майбутнього громадянина».

До уваги батьків методичною службою пропонуються: інформаційні матеріали (пам'ятки, інформаційні листи): «Пам'ятка батькам, які вперше приводять дитину в дитячий садок», «Психологічні рекомендації вимушено переселеним сім'ям», «Дитина б'ється. Як реагувати?», «Пуп землі». Нотки про маленьких егоїстів», «Дитина не прибирає іграшки. Що робити?», «Неслухняна дитина», «Як допомогти дошкільнику зміцнити здоров'я» тощо; консультації «Оптимальний руховий режим дошкільника», «Як виховати в дитини дошкільного віку потребу бути охайною», «Як правильно виконувати артикуляційну гімнастику» тощо; оформлення наочності «Ми-за відповідальне батьківство», буклети «Профілактика насильства дітей в сім'ї».

Краще ознайомити батьків з життям малят у дитячому садку допомагають виставки дитячих робіт, спільні творчі виставки батьків і дітей, фотовиставки (виставки сімейних робіт «Що нам осінь подарувала», «Українські казки очима дорослих і дітей», конкурс новорічних

композицій «Не рубай ялинку, краще гілочку прикрась», «Фотовиставка «Зимові забави»). Популярною серед батьків є фотовиставка «Не турбуйся, моя ненько, у садочку нам гарненько».

Найулюбленішою формою спілкування дітей та дорослих є родинні свята, спільні розваги, ігрові заняття : «Разом з татами і мамами (фізкультурне свято)», ігрове заняття для дітей старшого дошкільного віку та їхніх батьків «Завжди разом», вечір народних ігор і забав «Граї, музико, граї!», розвага з батьками «Міцна родина - це наша країна» (старший дошкільний вік) тощо.

Проаналізувавши результативність використання різних традиційних форм взаємодії з батьками, ми вирішили внести певні корективи в цю роботу й застосувати низку **нових підходів**, зокрема:

- *удосконалювати індивідуальну роботу із сім'ями* — віддавати перевагу таким формам роботи, як адресна допомога, відверта розмова, відвідування родин удома;
- *урізноманітнювати й наповнювати новим змістом рефлексивні анкети для батьків* — оприлюднювати результати анкетування (без вказування респондентів), використовувати зроблені висновки для планування подальших кроків до вдосконалення взаємодії з батьками;
- *віддавати перевагу проведенню за участю батьків та педагогів засідань круглого столу, Батьківської вітальні, занять з елементами тренінгу, дискусій із психолого-педагогічних аспектів виховання, спільних ігрових занять над розважальними заходами;*
- *здійснювати опосередкований вплив на батьків за допомогою творчих завдань різної тематики* — відпрацьовувати механізм використання їх у подальшій роботі з дітьми; заохочувати дітей та дорослих до творчої взаємодії;
- *віддавати перевагу індивідуальним формам спілкування з членами родин, створенню умов для прояву кращих якостей членів сімей, популяризації ціннісних орієнтацій у справі виховання дітей;*

- наповнювати змістом ранкові й вечірні години зустрічі з батьками дошкільників;
- забезпечувати двостороннє спілкування між педагогами та батьками засобами друкованого слова — готувати для батьків у письмовій формі різні оголошення, інформаційні буклети, запрошення на заходи, що проходять у дитячому садку.

З метою підвищення ефективності роботи педагогів з родинами для вихователів було організовано роботу постійно діючого семінару «Сучасні орієнтири в роботі ДНЗ з родинами вихованців», в поточному році проводилась педрада з теми «Удосконалення взаємодії колективу дошкільного закладу та сім'ї з метою ефективного вирішення завдань фізичного виховання та оздоровлення вихованців, пошуку оптимальних форм взаємодії з батьками з питань охорони життя і збереження здоров'я дітей».

Використання різноманітних форм залучення батьків до співпраці, власний пошук вихователів сприяють зростанню інтересу родин до виховного процесу, поваги до педагогів та їх праці, допомагають встановлювати взаємини співробітництва. Більшість з батьків стають нашими активними помічниками і спільниками.

Будь-яка робота потребує своєї реклами, завдяки якій громадськість дізнається про її зміст і результати. Наш ДНЗ бере активну участь в різних заходах міста: участь в конкурсах (на імідж ДНЗ, на кращий методичний кабінет); у відкритих методичних заходах (семінари для завідуючих і методистів); в міських дитячих концертах, святах; в дошкільному закладі проводяться щорічні осінні ярмарки із запрошенням жителів мікрорайону.

Висновки

Отже, системний підхід до організації методичної роботи з педагогічними кадрами сприяє вдосконаленню їхньої професійної майстерності, активізації їхнього творчого потенціалу, а різний зміст, багатство організаційних форм і методів роботи з підвищення педагогічної кваліфікації педагогів є головною умовою досягнення позитивних результатів роботи дошкільного закладу.

В результаті застосування вище названих технологій та форм організації методичної діяльності відбулися позитивні зміни:

- Методична робота сприяла зростанню професійної компетентності педагогів, розвитку педагогічної творчості.
- Зросла задоволеність педагогів результатами своєї діяльності.
- Активне застосування засвоєних науково-педагогічних знань в практичній діяльності педагогів виражається в оптимізації освітньо-виховного процесу, впровадженні сучасних методів навчання і виховання дітей, вмінні самостійно аналізувати свою педагогічну діяльність, в якості знань і рівні компетенції дітей з різних розділів програми. 83,3 % педагогів ДНЗ здатні впроваджувати нові технології. 75 % - ведуть самостійний пошук нових методів роботи. 66,7 % - творчо застосовують досягнення психолого-педагогічної науки і ППД.
- Спостерігається зниження рівня утруднень педагогів у розв'язанні професійних проблем.
- Спостерігається позитивна динаміка якості освітнього процесу. 70,8 % педагогів мають достатній рівень проведення занять і режимних процесів.
- Змінився характер спілкування вихователів з дітьми. Воно стало більш демократичним, гуманним.
- Підвищився рівень планування і організації педагогічної діяльності.

- Методична робота збагатилася інтерактивними формами і методами навчання педагогів.
- Підвищилась активність педагогів у проведенні різних методичних заходів, якість підготовки виступів з науково-педагогічних проблем.
- Вищою оцінкою якості організації освітнього процесу в ДНЗ є позитивні відгуки батьків про дошкільний заклад. Поступово підвищується якість і ефективність взаємодії ДНЗ з родинами вихованців. Батьки стали виявляти більший інтерес до освітньої роботи в дошкільному навчальному закладі, беруть активну участь у спільних заходах (заняттях, дозвіллях, святах). Прояв батьками педагогічної активності — показник зацікавленого ставлення до виховання своїх дітей.

На базі дошкільного закладу неодноразово проходили міські семінари, методичні об'єднання різних категорій дошкільних працівників, які мали змогу наочно знайомитися з формами і методами роботи методичної служби ДНЗ, з педагогічними інноваціями, які використовують педагоги ДНЗ в практиці роботи.

Описані вище форми і методи методичної роботи з педагогічними кадрами, а також практичний матеріал (плани, зміст семінарів, семінарів-практикумів, педрад, зміст тренінгів, ділових ігор, план роботи творчої групи ДНЗ можуть використати вихователі-методисти в своїй діяльності. Зразки анкетування педагогів і батьків, плани роботи клубів для батьків, інформаційні матеріали допоможуть організувати змістовні зустрічі, взаємодію з родинами.

Результати роботи свідчать про правильність обраного напрямку роботи методичної служби і необхідність її подальшого удосконалення.

Планую надалі:

- ефективно вирішувати проблему раціональних затрат часу на методичну роботу і самоосвіту;
- приділити увагу організації динамічних творчих груп за тематичним,

проблемним принципом з впровадження в практику досягнень психолого-педагогічної науки;

- поглибити роботу з впровадження проектної технології;
- продовжувати роботу з підвищення професійної компетентності педагогів шляхом оволодіння інтерактивними технологіями організації взаємодії дітей, інформаційно-комунікаційними технологіями (застосування ІКТ та інтерактивної дошки та в освітньому процесі);
- підвищувати ефективність взаємодії з батьками шляхом їх активного залучення до спільного вирішення пріоритетних завдань ДНЗ.

В.О. Сухомлинський сказав: «Об'єкт нашої праці – найтонші сфери духовного життя формуючоїся особистості – розум, почуття, воля, переконаність, самосвідомість. Впливати на ці сфери можливо тільки тим же – розумом, почуттям, волею, переконаністю, самосвідомістю»[21, С. 6]. Виховувати ці якості у педагогів, допомагати їм знаходити себе в нашій складній, в той же час одній із самих цікавих, самих гуманних професій, відчувати радість творчої праці – моє головне завдання як методиста.

Список використаних джерел

1. Збірник законодавчих і нормативних документів про дошкільну освіту. /Упорядники: К.Л. Крутій, Н.В. Маковецька. - Запоріжжя: ТОВ «ЛПС», 1999.
2. Базовий компонент дошкільної освіти /Науковий керівник: А.М. Богуш. – Київ, 2012 //Спецвипуск журналу «Вихователь-методист дошкільного закладу», 2012.
3. Жерносек І.П. Організація методичної роботи в школі.- К., 1995.
4. Повышение квалификации педагогических кадров /Под ред. И Ф. Жерносека, М.Ю. Красовицкого, С.В. Крисяка. - К.: Освіта, 1992.
5. Масові форми методичної роботи з педагогами в сучасному дошкільному навчальному закладі /За заг. редакцією К.Л. Крутій.- Запоріжжя: «ЛПС» ЛТД, 2004.
6. Групові форми методичної роботи з педагогами в сучасному дошкільному навчальному закладі /За заг. редакцією К.Л. Крутій.- Запоріжжя: ”ЛПС” ЛТД, 2004.
7. Крутій К.Л. Планування роботи дошкільного закладу освіти: реалії та перспективи. - Запоріжжя: ТОВ «ЛПС», 1999.- С. 15-28.
8. Системний підхід до організації методичної роботи з педагогічними кадрами початкової ланки освітніх закладів Запорізької області: Методичні рекомендації / Г.О. Анісімова, В.І. Максименюк.- Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2005.
9. Городова Н.М. Планування роботи закладу освіти. - Х.: Вид. гр. «Основа», 2004.
10. Національна доктрина розвитку освіти //Дошкільне виховання. - 2002. - №7. - С.4-9
11. Маковецька Н.В. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності дошкільних навчальних закладів Запорізької області //Пріоритетні напрямки роботи дошкільної ланки освіти в Запорізькій області на 2003-

2004 н.р. : методичний аспект.- Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2003. - С. 24-49.

12. Методична робота в дошкільному закладі / За ред. Л. Калуської // Дитячий садок. - 2002.- № 22-23 (166-167).

13. Корнєєва О. Диференційований підхід у методичній роботі //Палітра педагога. - 2003. - № 4. - С. 28-29.

14. Крутій К.Л. Інтерактивні форми методичної роботи з кадрами // Пріоритетні напрямки роботи дошкільної ланки освіти в Запорізькій області на 2003-2004 н.р. : методичний аспект.- Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2003. - С. 57 – 88.

15. Павлютенков Є.М. Професійне становлення керівника дошкільного навчального закладу //Дошкільна освіта. - 2005. - № 1(7). - С. 4-11.

16. Гришина И. К проблеме разработки концепции профессиональной компетентности педагога // Дошкільна освіта. - 2005. - № 2 (8). - С. 4-11.

17. Павлютенков Є.М., Денисенко Н.Ф. Системний підхід в управлінні закладами освіти // Дошкільна освіта. - 2004. - № 2 (4). - С. 13-19.

18. Калуська Л. Нові підходи до методичної роботи в ДНЗ // Дошкільне виховання. - 2005. - № 11. - С. 10-11.

19. Кірієнко Т. Шляхи зростання майстерності // Дошкільне виховання. - 2005. - № 2. - С. 18-19.

20. Терещенко І. Методист – друг і порадник //Дитячий садок. - 2005. - № 31 (319).

21. Сухомлинский В.А. Сто советов учителю. - К. : Рад. школа, 1984.

22. Т. Колодяжна. Фактори, які впливають на якість та результативність управлінської діяльності керівника // Дитячий садок: управління / Упоряд. Т. Вороніна. - К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. - (Б-ка «Шкільного світу»). - С. 39-49.

23. Н. Денисенко. Образ педагога та нова модель управління дошкільною освітою // Дитячий садок: управління / Упоряд. Т. Вороніна. - К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. - (Б-ка «Шкільного світу»). - С. 53-61.

24. Олена Каплуновська. Розкриття інноваційного потенціалу педагогів засобами педагогічного проектування // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. - №7. – С.10-18

25. Людмила Морозова. Методичні аспекти використання інтерактивних форм роботи під час засідань педагогічної ради // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. - №1. – С.13-17

26. Тамара Пнасюк. Інноваційна діяльність дошкільного навчального закладу: поняття й зміст // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. - №7. – С.4-7

27. Катерина Чепіленко. Формування творчого колективу дошкільного навчального закладу // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2013. - №1. – С.25-33

28. Наталія Панченко. Інтеграція як засіб розвитку дитини // На допомогу вихователю-методисту. – К.: Шк. світ, 2009. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).

29. Вікторія Целіна, Любов Іллічова. Творча група – мозковий центр упровадження освітніх інновацій // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2015. - №1. – С.9-14.

30. Гусак Т.А. Сучасний вихователь: траєкторія професійного зростання // Дошкільний навчальний заклад. – 2014. - №7. – С.2-9